

OPONENTSKÝ POSUDEK (RIGORÓZNÍ PRÁCE)

Jméno rigorózanta:	Mgr. Martin Hošek
Téma práce:	Dispoziční zásada ve sporném a nesporném řízení
Rozsah práce:	78 stran vlastního textu (dle prohlášení autora 184 322 znaků včetně mezer, tj. 102 NS)
Datum odevzdání práce:	12. červne 2019 (elektronické i tištěné podoby)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma práce není možno označit za nové. Procesní zásadám obecně je v české doktríně věnována značná pozornost. Jedná se však především o téma aktuální, a to zejména v situaci, kdy diskuse nad novou podobou budoucího civilního řízení dostala při zveřejnění věcného záměru civilního řádu soudního konkrétnější východiska. Zde se nepochybně klade otázka, zda by principy civilního procesu měly být výslovně vyjádřeny v zákoně či nikoliv.

Oponentské hodnocení: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si rigorózanť osvojil teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje a zda je schopen jejich náležitě aplikace v samostatné tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Autor se hodlá zabývat problematikou dispoziční zásady a jejím projevům v obou druzích nalézacího řízení, tedy jak sporného, tak nesporného. Tím je dána náročnost tématu na zpracování. Práce zjevně nemůže být pouze popisná, navíc zkoumání projevů odvětvových principů vyžaduje velmi dobrou orientaci v procesním právu vůbec. To jistě náročnost na zpracování zvyšuje. Již z výše uvedeného vyplývá, že zpracování zvoleného tématu kladlo na autora určité nároky, a to nejen po stránce vstupních informací. Pokud jde o zdroje, jak již naznačeno výše, lze pracovat s paletou standardních zdrojů. Úspěšné zvládnutí tématu si však nelze představit bez práce s relevantní judikaturou, kterou musí autor ve světle cíle své práce kriticky hodnotit. To rovněž zvyšuje náročnost na úspěšné zvládnutí tématu. Teoretická koncepce práce spočívá zejména v obecných interpretačních metodách jako deskripce, analýza a syntéza.

Oponentské hodnocení: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání praktických znalostí, při čemž lze čerpat ze standardní odborné literatury, jak učebnicové, tak časopisecké, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce rozdělena do pěti kapitol, k nimž je nutno přičíst úvod a závěr práce. Součástí práce je seznam zkratk, seznam použitých zdrojů, abstrakt (v českém a anglickém jazyce), v obou jazycích je v práci uveden rovněž název práce a klíčová slova. Systematiku práce nepovažuji vzhledem k jejímu názvu za vhodně zvolenou. V úvodu rigorózanť seznamuje čtenáře s podstatou zvoleného tématu, bohužel si nevytyčuje cíle práce a neuvádí metody, které při sepsání textu práce použije. Autor nejprve v kapitole první, kterou považuji za nadbytečnou, popisuje civilní proces, a to jeho vývoj a posléze rozdělení na jeho jednotlivé druhy. Rovněž nepovažuji za vhodně zvolenou systematiku druhé kapitoly, kdy zejména u popisu vybraných nesporných řízení autor vůbec neuvádí, proč vybral právě tato řízení a ne

jiná. V kapitole třetí by se autor býval měl věnovat základním teoretickým otázkám souvisejících s dispoziční zásadou, což neučinil. Následovanou dvěma kapitolami (čtvrtou a pátou), které by systematicky korespondovaly se zvoleným tématem, bohužel tak tomu již není obsahově. V této linii autor setrvává až do samého závěru práce, kde se konečně dozvídáme o cíli práce. Závěr je pouhým shrnutím obsahu práce. Nenalezneme v něm žádné konkrétní návrhy de lege ferenda ani shrnutí autorových dílčích závěrů.

Oponentské hodnocení: Systematika práce i formální členění neodpovídá zvolenému tématu a zároveň neodpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

4. Vyjádření k práci

S ohledem na skutečnost, že si autor v úvodu sám nevytyčil cíl práce, je obtížné hodnotit, zda by zvolená systematika byla s odpovídajícím formálním členěním s to dovést autora k naplnění tohoto cíle. Obávám se, že by ani za tohoto předpokladu tomu tak nebylo. Uchazeč není schopen jasně formulovat výchozí hypotézy, natož argumentační aparát směřující k jasným závěrům. Dále se autor, zřejmě z důvodů teoretického nezvládnutí dané problematiky, dopouští v textu práce nejen nepřesností, ale věcných pochybení (blíže o nich pojednáno níže).

Pokud jde o věcné chyby:

- Na s. 5 v textu píše autor o „hmotněprávním vztahu“ místo hmotněprávním poměru.
- Na s. 7 popisuje „typy“ civilního procesu, má na mysli zřejmě druhy.
- Na s. 10 autor chybně uvádí, že zajišťovací řízení jsou v OSŘ zařazena do části druhé, neboť tam patří i jiné instituty, které jsou upravené např. v ustanovení § 176 an. OSŘ, § 338b - § 338e OSŘ, ale rovněž i v ZŘS.
- Na s. 11 opět chybně uvádí, že u rozhodčího řízení nahrazuje roli soudu soukromá osoba (?).
- Na s. 12 nelze pojednání uvedené v první větě podkapitoly 2.1. napsat jako bezvýjimečné. A co problematika konstitutivních rozhodnutí ve sporném řízení?
- Na s. 17 chybně uvádí, že v případě včasného podání dovolání nenabývá rozhodnutí právní moci! Dále níže píše o „Pravomocném řízení“ (?).
- Na s. 18 shora autor přejímá ze starého vydání učebnice konstatování, které již ale není možné na současnou právní úpravu použít (např. kasační princip u dovolání). To se autorovi stává v práci opakovaně, což dokládá, nejen jeho nepozornost, ale svědčí o autorových základních neznalostech problematiky civilního procesu.
- Na s. 19 (a obdobně i dále pokud tuto problematiku v práci zmiňuje např. na s. 28 - 29) nepodává autor jasné pravidlo o zahájení nesporných řízení.
- Na s. 20 není možné bez dalšího uvést, že jiný soudní rok může nahradit standardní jednání.
- Na s. 21 shora neúplné tvrzení o odvolání. Dále níže použije v jedné větě 2 pojmy (svéprávnost a způsobilost k právním úkonům), aniž to blíže vysvětlí.
- Autor nezřejmil výběr nesporných řízení, která zařadil do podkapitoly 2.2.3. – zdá se, že tento provedl zcela náhodně.
- Celkově autorovo pojednání do strany 26 považuji v této práci za nesystematicky zařazené, a navíc obsahuje věcné chyby!
- V podkapitole 3.1. se autor chtěl pokusit o vymezení vztahu dispoziční zásady vůči ostatním zásadám, ale naprosto chaoticky střídá za sebou zásady tvořící právo na spravedlivý proces a odpovědné principy.
- Na s. 29 uvádí, že se vyšetřovací zásada projevuje ve sporném řízení a dále dovozuje, že má vyšetřovací zásada své místo vedle zásady dispoziční? Není jasné, jak to myslí.
- Na s. 31 opět nepřesné vyjádření o ukončení řízení z vůle účastníka, kdy podle autora práce vyloučí vydání soudního rozhodnutí. Vždyť soud musí rozhodnout – zastaví řízení! Dále i na s. 31 dole další nepřesné vyjádření ohledně překážky *litispence*.

- Na s. 32 výčet účinků zahájení řízení není kompletní. A dále dole je chyba v odkazu č. 77.
- Na s. 35 – pokud jde o náklady řízení, pak je zřejmé, že se zvýší a jejich vyčíslení v žalobě není nutné. Dále v pojednání postrádám zmínku o *alternativě facultas*.
- Na s. 36 je několik zásadních pochybení za sebou – autor se domnívá, že právotvorné žaloby se vyskytují výlučně v nesporných řízeních! Dále popisuje „statusové žaloby“! A další chybná tvrzení pokračují i na s. 37 shora.
- Na s. 37 – 38 autor pouze popisuje institut přerušení řízení, aniž by se vyjádřil, zda uvedené důvody jsou projevem dispoziční zásady či nikoli.
- Na s. 40 shora uvádí, že „dluh ... odpadl“! Dále konstatování o vzájemném návrhu, kterým se disponuje s řízením – přeci se jím snad rozšiřuje předmět řízení! Dále na téže straně dole píše, že není možné podat jinou žalobu, to možné je, navíc se tomu ani nedá zabránit, ale v okamžiku, kdy to bude zjištěno, tak to má nějaké důsledky.
- Na s. 41 – pokud nejsou podmínky pro spojení věci, pak soud nejen „může“, ale „musí“ učinit dále uvedený postup.
- U podkapitoly 4.1.5. se autor nijak nevyjadřuje, zda tento institut řadí mezi dispoziční úkony a kdo a čím disponuje.
- Citace pod č. 114 je autorem jen převzata, aniž by ji opatřil svým komentářem. Další pojednání o opravných prostředcích nepovažují za systematicky vhodně zařazené. A navíc není bezchybné – např. na s. 48 u odkazu opět na zastaralou učebnici bez dalšího vysvětlení.
- Na s. 59 shora nesprávně označuje žalobu o neplatnost smíru, a to jako „žalobu o zrušení usnesení o schválení smíru“. A dále popisuje rozsudek pro uznání, ale tím procením úkonem žalovaného je uznání nároku.
- Dále celkové pojednání o projevech dispoziční zásady v nesporném řízení je napsáno s neurčitou představou a neznalostí nesporného řízení. Proto autor používá i nevhodnou terminologii – např. „uplatnění ...není tak silné“, „soud zde má značnou roli“, „se ... ve značném měřítku uplatňuje“. Opětovně není jasné vymezení zahájení řízení.

Konečně musím konstatovat, že autor zcela rezignoval na použití komparační metody a na práci se zahraničními (cizojazyčnými) zdroji. Je zřejmé, že práce se zabývá českou právní úpravou a komparační metoda by tak jistě nebyla metodou v práci převažující, nicméně je třeba konstatovat, že uchazeč o titul doktora práv by měl demonstrovat svou schopnost pracovat se zahraničními zdroji alespoň zařazením stručného komparativního exkurzu k jedné či dvěma zahraničním úpravám. Navíc v případě předložené práce se to vyloženě nabízí. Najdeme ho např. v německé nauce (něm. Dispositionsmaxime), a je tak škoda, že alespoň stručné srovnání v této otázce chybí (např. ve vztahu ke Slovensku, Německu, Rakousku či Francii podle autorových jazykových schopností).

Hodnocená práce bohužel obsahuje množství vad věcných, které jsou natolik zásadní a týkají se podstaty věci, o kterých autor píše, že jsou důvodem pro to, aby takováto práce nebyla připuštěna k ústní obhajobě, nýbrž byla nejprve přepracována.

Uvedené věcné chyby bohužel dokládají, že autor přistoupil k napsání práce, aniž pronikl do teorie civilního práva procesního, jak je třeba k napsání zvoleného tématu práce. To je bohužel u takto teoreticky zvoleného tématu zásadní pochybení. Výše uvedená zásadní pochybení jsou, i u diplomové práce, natož u práce rigorózní, zcela neakceptovatelná. Je třeba si uvědomit, že jde o práci, která bude nadále (navždy) veřejně přístupná a na jejím základě má být udělen vysokoškolský titul (JUDr.). Práce v této podobě neměla být vůbec odevzdána. V reflexi toho nelze než práci k obhajobě vůbec nedoporučit.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce uved autor až v závěru práce, a to „ <i>podat</i> “
--------------------	---

	zevrubný výklad o dispoziční zásadě a jejím uplatnění v nalézacím řízení se zaměřením na rozdíly mezi jejím uplatněním v rámci sporného a nesporného řízení, a to zejména s ohledem na odlišnost jejich účelu“. Cíl práce nebyl naplněn.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Rigorózní neprokázal schopnost samostatně, důkladně zpracovat dané téma do podoby juristického výkladu potřebného pro rigorózní práci. Automatická kontrola shod provedená systémem theses.cz generuje dokument čítající 4652 (!) stran, představující 211 dokumentů obsahujících shody. Míra shody však v žádném dokumentu nepřesahuje 5 %. Nalobik je v lidských silách takto obsáhlý dokument prostudovat, lze konstatovat, že nalezené shody se týkají povětšinou názvů právních předpisů či citací zákonných textů či citací judikatury, které logicky musí být shodné. Na základě uvedeného dokumentu tedy nelze učinit závěr o tom, že by uchazeč nepostupoval při tvorbě práce <i>lege artis</i> .
Logická stavba práce	Logickou stavbu práce i s ohledem na výtky k její systematice nepovažují za vhodnou. Podrobněji viz bod 3.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje. Seznam použité literatury je přehledný, ale obsahuje poněkud nižší počet zdrojů knižních i časopiseckých (celkem 20) a rovněž neobsahuje žádné zdroje cizojazyčné. Navíc u autora převládala práce s učebnicemi, a to navíc v neaktuálních zněních. To nepovažují za dostačující vzhledem k požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autor téma zvolené v názvu práce nezpracoval co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu. Navíc ve zpracování tématu jsou natolik závažné chyby, které zásadním způsobem snižují hodnotu celé práce. Lze tedy uzavřít, že autor zvolené téma nezpracoval a nevyčerpал dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů pravděpodobně odpovídá průměrné normostraně. S ohledem na téma neobsahuje práce žádné grafy ani tabulky. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Práce je po stránce jazykové i stylistické na průměrné úrovni (vady jsou např. na s. 25, 46, 53, 58, aj.).

6. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Přípomínky k práci jsou obsaženy již výše v textu.

Podle mého názoru předložená práce není způsobilým podkladem pro ústní obhajobu v rámci rigorózního řízení a pro potřebu rigorózního řízení bude potřebné ji (případně) přepracovat.

6.2 S ohledem na skutečnost, že práci k ústní obhajobě nedoporučuji, nepokládám žádnou otázku.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená rigorózní práce, zejména po stránce obsahové, nesplňuje požadavky kladené na rigorózní práce, tj. prokázat schopnost k samostatné tvůrčí činnosti a hlubší znalosti ze zpracovávané tematiky, a proto nedoporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
---	--------------	---

V Praze dne 10. října 2019

JUDr. Dita Frintová, Ph.D.
oponentka rigorózní práce